

Waterschap **Scheldestromen**

3. Jaarrekening

3. Jaarrekening

3.1 Exploitatierkening naar programma's

bedragen x € 1.000

Programma	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2023
Waterkeringen	10.889	11.700	11.158
Watersystemen	31.649	34.603	33.457
Wegen	1.387	12.311	12.323
Afvalwaterketen	27.510	28.129	29.038
Bestuur en organisatie	30.619	34.760	33.705
Belasting- en algemene opbrengsten	-111.893	-120.410	-121.233
Saldo netto kosten	-9.839	1.093	-1.551
	Voordeel		Voordeel
Inzet reserves	656	-1.093	-228
Saldo / resultaat (voordeel)	-9.183	0	-1.779
	Voordeel		Voordeel

In het jaarverslag (hoofdstuk 2) zijn de toelichtingen per programma opgenomen.

3.2 Begrotingsrechtmatigheid

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de algemene vergadering zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn (artikel 99, 100 en 101 van de Waterschapswet). De algemene vergadering heeft in de Financiële verordening bepaald dat voor overschrijdingen van de programma's tot en met 5% van de netto-kosten geen toestemming vooraf nodig is indien zij passen binnen het vastgestelde beleid. Het begrotingscriterium is verder uitgewerkt in de kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV. In het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening zijn de normen/richtlijnen uit de Kadernota overgenomen en nader geconcretiseerd. Er zijn in 2023 geen programma's waarvan de netto-kosten met meer dan 5% zijn overschreden.

3.3 Exploitatierkening naar kostendragers

3.3.1 Verdeling van de programmakosten naar taken en categorieën

In de nota Kostentoerekening en onderbouwing tarieven is vastgelegd op welke wijze de kosten van primaire producten worden toegerekend aan taken (kostendragers) en categorieën.

In het volgende overzicht is de verdeling naar de taken en categorieën opgenomen.

3. Jaarrekening

Bedragen
x € 1.000

Programma				Taken		Categoriekosten				
	Begroting 2023	Begroting incl. wijz	Jaarrek. 2023	Water-systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Ingeze-tenen	Gebouwd	On-gebouwd	Natuur	Zuiverings-beheer
Waterkeringen	12.374	11.700	11.158	11.158						
Watersystemen	35.604	34.603	33.458	33.060	398					
Wegen	6.548	12.311	12.323	12.323						
Afvalwaterketen	29.114	28.129	29.038		29.038					
Bestuur & organisatie (excl kst heffing/verkiezing)	32.877	31.634	30.447	22.158	8.288					
Totale kosten	116.517	118.377	116.424	78.699	37.724	0	0	0	0	0
Dekking kosten:										
Overige retributies	330	330	361	361						
Opbrengst leges	300	300	438	438						
Onvoorzien (per programma opgenomen)										
Rente/vpb			22	11	11					
Dividend	3.000	4.600	4.604	4.604						
algemene- en bestemmingsreserves	1.897	2.157	1.042	2.405	1.363					
Totaal dekking	5.527	7.387	6.467	7.819	1.352	0	0	0	0	0
Totaal netto kosten	110.990	110.990	109.957	70.881	39.076	0	0	0	0	0
Categoriekosten:										
Kwijtschelding	1.922	1.816	1.820			929				891
Oninbaar bijdrage	600	300	92			233	-41	9		-109
Verkiezingen	96	96	95			95				
Coronacompensatie										
Categoriekosten heffingen	2.505	3.030	3.163			615	993	148	28	1379
Tariefsegalisatiereserve	0	1.064	814			172	55	40	10	617
Totaal categoriekosten	5.123	6.306	5.984	0	0	2.044	1.007	117	38	2.778
Te dekken door belastingen:	116.113	117.296	115.941	70.881	39.076	2.044	1.007	117	38	2.778
Totaal opbrengst watersysteemheffing	75.625	76.254	76.299	861		23.590	38.258	13.269	321	
Totaal opbrengst zuiveringsheffing	40.488	41.042	41.421							41.421
Totaal opbrengst belastingen	116.113	117.296	117.720	861	0	23.590	38.258	13.269	321	41.421
Jaarrekening totaal taak/categorie				70.020	39.076	21.546	37.251	13.152	283	38.643
Begroting totaal taak/categorie				72.261	37.972	21.678	37.157	13.144	282	37.972
Resultaat per taak/categorie	0	0	1.779	2.241	-1.103	-132	94	7	1	671
			voordeel	voordeel	nadeel	nadeel	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel

In rood zijn de kosten / in groen de opbrengsten opgenomen

3.3.2 Toelichting op exploitatierekening naar kostendragers

Welke kosten zijn toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Het verschil per taak met de begrote kosten komt ten gunste/laste van de algemene reserves. Het betreft de volgende kosten:

- De kosten van de programma's waterkeringen, watersystemen en wegen gaan in zijn geheel naar watersysteembeheer, op de kosten van rioleringsplannen na, die naar zuiveringsbeheer gaan. De kosten van afvalwaterketen gaan volledig naar zuiveringsbeheer;
- De kosten van het programma Bestuur en organisatie gaan voor een groot deel naar watersysteembeheer. Met name de kosten van beheer keur, vergunningen & meldingen gaan voor het grootste gedeelte naar watersysteembeheer;
- De kosten van vergunningen & meldingen afvalwaterketen, Wabo adviezen, toezicht afvalwaterketen en een percentage van toezicht (25%)/handhaving algemeen (10%) gaan naar zuiveringsbeheer;
- De kosten van bestuur en communicatie gaan voor 50% naar watersysteembeheer en voor 50% naar zuiveringsbeheer. De opbrengsten van beheer niet reglementaire taken komen alleen ten goede van watersysteembeheer;
- De opbrengsten van de dekkingsmiddelen precario, leges en retributies komen ten goede aan het watersysteembeheer;
- De mutaties in het boekjaar in de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves (afhankelijk van het doel waartoe ze gevormd zijn) worden toegerekend aan de taken water-systeembeheer en zuiveringsbeheer.

Welke kosten worden toegerekend aan de belastingcategorieën:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de belastingcategorieën. Het verschil met de begrote categoriekosten komt ten gunste/laste van de betreffende egaliseringsreserve. De categoriekosten bestaan uit:

- De kosten van belastingheffing en invordering. Deze worden direct aan de betreffende categorieën toegerekend;
- De kosten van verkiezingen. Deze worden rechtstreeks aan de categorie ingezetenen toegerekend evenals de kosten van kwijtschelding en oninbaar;
- De belastingopbrengsten komen rechtstreeks ten gunste van de categorieën, de opbrengst verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer;
- De mutaties in de tariefegaliseringsreserves worden aan de categorieën toegerekend.

Voor een toelichting op het verschil tussen de begroting inclusief wijzigingen en de jaarrekening wordt voor de programma's Waterkeringen, Watersystemen, Wegen, Afvalwaterketen en Bestuur en organisatie verwezen naar de toelichtingen op de programma's in hoofdstuk 2.

3.4 Bestemming van het resultaat

Hierna is het voorstel tot de bestemming van het positieve exploitatieresultaat van € 1,460 miljoen opgenomen. Om diverse toekomstige werkzaamheden in de komende periode uit te kunnen voeren zijn diverse bestemmingsreserves noodzakelijk van in totaal € 0,617 miljoen. De te vormen bestemmingsreserves worden in mindering gebracht op het resultaat van de betreffende algemene reserve. Het resterende saldo van € 1,043 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene - en egalisereserves.

Bedragen x € 1.000

Taak / categorie	Bestemming resultaat 2023	
Algemene Reserves		
Watersysteembeheer	2.241	
Af: aandeel bestemmingsreserve uitgesteld werk	-542	
Watersysteembeheer (toevoeging)		1.699
Zuiveringsbeheer	-1.103	
Af: aandeel bestemmingsreserve uitgesteld werk	-75	
Zuiveringsbeheer (onttrekking)		-1.178
Egalisereserves		
Ingezetenen (onttrekking)	-132	
Gebouwd (toevoeging)	94	
Ongebouwd (toevoeging)	7	
Natuur (toevoeging)	1	
Zuiveringsheffing (toevoeging)	671	
Egalisereserves (toevoeging)		641
Totaal algemene- en egalisereserves		1.162
Bestemmingsreserves		
Uitgestelde werken 2023	617	
Totaal bestemmingsreserves (toevoeging)		617
Totaal resultaat 2023		1.779

Toelichting op te vormen bestemmingsreserve uitgestelde werken € 617.000,-:
Diverse beheer-/onderhoudswerkzaamheden, leveringen en diensten uit de begroting 2023 zijn niet (volledig) uitgevoerd in 2023. Hiervoor is in de 5e begrotingswijziging een bestemmingsreserve gevormd van € 1.173.000,-. Daarna hebben in de laatste maanden van het jaar diverse begrote onderhoudswerkzaamheden en leveringen niet meer in 2023 plaatsgevonden maar begin 2024. Gelijk aan voorgaande jaren wordt hiervoor een bestemmingsreserve “uitgestelde werken” gevormd. Vanuit deze bestemmingsreserve kan in 2024 de uitvoering plaatsvinden. Per programma betreft het de volgende posten:

- Waterkeringen € 221.000,-
Onderhoudswerkzaamheden kunstwerken, geotechnisch veldwerk en plaatsen peilbuizen.

3. Jaarrekening

- Watersystemen € 246.000,-
Diverse onderhoudswerkzaamheden baggeren/ maaien/beschoeiing, materialen waaronder frequentieregelaar noodmaterieel, aandrijving stuwen.
- Wegen € 75.000,-
Onderhoud wegenbeheer (beplanting).
- Afvalwaterketen € 75.000,-
Onderhoud zuiveringsinstallaties.

3. Jaarrekening

3.5 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

bedragen x € 1.000

Exploitatie rekening naar kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2022	Begroting 2023		Rekening 2023
		primair	Incl wijziging	
Omschrijving				
KOSTEN				
A Rente en afschrijvingen	26.797	26.637	25.468	27.047
B Personeelslasten	46.257	50.666	50.030	48.320
C Externe kosten (goederen/diensten/bijdrage derden)	60.122	73.588	78.678	77.873
C Onvoorzien	0	100	100	0
B Toevoeging voorziening (vitaliteit)	334	253	253	221
C Toevoeging voorz (pensioenaangroei)	0	140	140	36
Totaal kosten	133.510	151.384	154.669	153.497
OPBRENGSTEN				
A Financiële baten (rente)	326	0	1.728	2.359
C Financiële baten (dividend)	3.837	3.000	4.600	4.604
B Personeelsbaten	368	36	36	306
D Externe kosten (goederen/diensten/bijdrage derden)	26.601	25.605	25.080	25.855
E Waterschapsbelastingen	106.610	113.591	115.180	115.808
B Vrijval voorziening (vitaliteit)	278	263	263	180
D Vrijval voorziening (pensioenaangroei)	444	0	0	0
B Interne verrekeningen (toerekening personeel aan investeringen)	4.885	6.992	6.689	5.937
Totaal opbrengsten	143.349	149.487	153.576	155.049
	9.839	-1.897	-1.093	1.552
	Voordeel	tekort	tekort	Voordeel
RESERVES				
algemene reserves	-1.580	250	3.889	3.889
tariefegalisatiereserves	-1.718	-250	814	814
overige bestemmingsreserves	3.954	-1897	-5.796	-4.930
Totaal reserves (-/-= onttrekking)	656	-1.897	-1.093	-227
Resultaat	9.183	0	0	1.779
	Voordeel			Voordeel

De kostensoorten zijn als volgt bij het betreffende programma (gesaldeerd) opgenomen:

- A: Rente en Afschrijving
- B: Personeelslasten
- C: Externe kosten
- D: Externe opbrengsten
- E: Waterschapsbelastingen

3.6 WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) van kracht geworden. De WNT is ook van toepassing op waterschap Scheldestromen. Het voor waterschap Scheldestromen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,-. Dit betreft het algemene bezoldigingsmaximum.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting (publicatie) in het financieel verslaggevingsdocument van de organisatie en inzending aan de (vak)minister van de bezoldiging van:

1. topfunctionarissen;
In de wet is opgenomen dat secretarissen van waterschappen als topfunctionaris worden aangemerkt, omdat bij deze functie sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. Het gaat om de bezoldiging en ontslaguitkeringen. Deze stijgen bij waterschap Scheldestromen niet uit boven de daarvoor gestelde maximum bedragen.
Voor niet-topfunctionarissen in dienst van het waterschap die ten minste 12 kalendermaanden de functie van topfunctionaris hebben vervuld geldt eveneens een openbaarmakingsverplichting. Voor waterschap Scheldestromen is dit niet van toepassing.
2. overige functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het maximum;
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het bezoldigingsmaximum.
3. uitkeringen van topfunctionarissen wegens het beëindigen van het dienstverband.
Er is bij waterschap Scheldestromen geen sprake van een uitkering.

Het volgende overzicht van de bezoldiging worden in het kader van de WNT gepubliceerd: Bezoldiging leidinggevende topfunctionaris.

3. Jaarrekening

	Bedragen x € 1
	J. Daane
Functiegegevens	Secretaris Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging 2023	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	149.776
Beloningen betaalbaar op termijn	22.402
Subtotaal	172.178
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum (herrekend naar de omvang en de duur van het dienstverband)	223.000
-/- onverschuldigd betaald, nog niet terugontvangen	n.v.t.
Totale bezoldiging 2023	172.178
Bedrag van de overschrijding	0
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging 2022	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	138.644
Beloningen betaalbaar op termijn	21.976
Subtotaal	160.620
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
Totale bezoldiging 2022	160.620

3.7 Balans met toelichting

Balans

bedragen x € 1

Balans		
Omschrijving activa en passiva	Rekening 31-12-2022	Rekening 31-12-2023
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	7.341.033	7.092.626
Materiële vaste activa	297.787.125	311.270.283
Financiële vaste activa	2.898.377	2.831.443
Totaal vaste activa	308.026.535	321.194.352
Vlottende activa		
Vorderingen	81.733.565	231.774.501
Voorraden	9.279.720	7.883.143
Overlopende activa	10.893.381	12.605.174
Liquide middelen	2.963.646	3.402.203
Totaal vlottende activa	104.870.312	255.665.020
totaal activa	412.896.847	576.859.372
PASSIVA		
Vaste passiva		
Algemene reserve	8.698.562	18.028.188
Tariefegalisatiereserves	4.187.017	8.012.809
Overige bestemmingsreserves	16.141.056	11.941.518
Resultaat	9.183.418	1.778.544
Totaal eigen vermogen	38.210.053	39.761.059
Voorzieningen	4.700.022	4.400.694
Langlopende schulden	308.567.226	473.000.001
Totaal vaste passiva	351.477.301	477.400.694
Vlottende passiva		
netto vlottende schulden < 1 jaar	18.590.742	13.360.299
Overlopende passiva	42.828.804	46.337.320
Totaal vlottende passiva	61.419.546	59.697.618
Totaal passiva	412.896.847	576.859.372

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

De algemene vergadering heeft op 6 oktober 2011 de nota waardering en afschrijving van activa 2011 vastgesteld. Deze vormt de basis voor de waarderingsgrondslagen en afschrijvingstermijnen voor vaste activa. Deze nota heeft als ingangsdatum 1 januari 2011 en is niet van toepassing op investeringen die voor 1 januari 2011 gestart of afgerond. Voor deze uitzonderingen zijn nieuwe grondslagen (afschrijven, rekening houdend met een restwaarde) vastgesteld.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de onderscheiden posten en onderdelen zijn als volgt:

- De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele subsidies, bijdragen van derden en

3. Jaarrekening

bijdragen uit voorzieningen. Daarnaast zijn de jaarlijkse afschrijvingen op basis van geschatte economische levensduur (bij materiële activa) in mindering gebracht. Afschrijving van de activa vindt plaats in het jaar volgend op het jaar van feitelijke ingebruikname of volgend op jaar als project voor minimaal 75% is afgerekend. Voor tractie geldt dat de afschrijving start op het moment van levering.

- Voor de soorten immateriële activa “bijdragen aan activa in eigendom van derden” en “overige immateriële activa” geldt in principe een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij voor deze soorten gemotiveerd een andere periode passender is.
- Voor afschrijvingen op nieuwe investeringen geldt dat deze ingaan in het eerste jaar na gereedkomen, met uitzondering op het materieel van beheer centrale tractie, waarop vanaf de maand na aanschaf wordt afgeschreven.
- De waardering van de financiële activa vindt plaats tegen kostprijs dan wel duurzaam lagere waarde.
- De waardering van voorraden vindt plaats tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.
- De waardering van de vorderingen en liquide middelen vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs. Voor vorderingen wordt voor eventuele oninbaarheid een voorziening gevormd. De waardering van de kortlopende schulden vindt plaats tegen de nominale waarde.
- De arbeidsgerelateerde voorzieningen per 31 december 2023 zijn gewaardeerd tegen contante waarde. De voorziening ‘toegezegde bijdragen’ tegen de werkelijk toegezegde bijdrage. Zowel de voorziening debiteuren als de voorziening belastingdebiteuren zijn gewaardeerd op basis nominale waarde en in mindering gebracht op de vorderingen.
- De langlopende schulden (leningen o/g) worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de aflossingen.

Ook voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten (exploitatie) is de nominale waarde als grondslag gehanteerd. De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, onverschillig of zij tot de ontvangsten en uitgaven in het desbetreffende boekjaar hebben geleid. De verliezen worden opgenomen zodra ze bekend zijn. Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten.
- De lasten en baten zijn toegerekend aan de periode waarin ze daadwerkelijk gemaakt zijn.
- Baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd.
- Verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

Voor zover eigen personeel een directe bijdrage levert aan projecten (projectgroepsleden) worden de kosten daarvan geactiveerd. Hierdoor ontstaat een goed inzicht in de werkelijke kosten van een project.

3. Jaarrekening

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Hierop zijn de bestedingen verantwoord in de projecten van onderzoek en ontwikkeling, bijdragen aan activa in eigendom van derden en overige immateriële vaste activa.

De specificatie van deze activa is als volgt:

bedragen x € 1.000

Soort actief	Boekwaarde 1-1-2023	in- / des investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Onderzoek en ontwikkeling	319		135	184
Bijdragen aan activa in eigendom van:	6.439	446	472	6.413
Overige immateriële activa	138	24	143	19
Onderhanden immaterieel	445	43	12	476
Totaal immateriële activa	7.341	513	762	7.092

Voor de investeringen die vóór 2011 in exploitatie zijn genomen zijn de oude afschrijvingstermijnen gehanteerd. Voor de investeringen na 2011 vindt de afschrijving plaats op grond van de door de algemene vergadering op 6 oktober 2011 vastgestelde nota waardering en afschrijving van activa 2011. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen.

Onderzoek en ontwikkeling bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Onderzoek en ontwikkeling	Boekwaarde 1-1-2023	in-/des investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Wateropgave algemeen 2018	11		11	0
Wateropgave algemeen 2019	141		70	71
Wateropgave algemeen 2020	145		49	96
Wateropgave algemeen 2021	22		5	17
Eigen plannen watersystemen	319	0	135	184

Verder wordt verwezen naar de betreffende paragrafen bij de toelichtingen op de programma's, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten en naar paragraaf 2.8 waarin een analyse op de investeringen is opgenomen.

Materiële vaste activa

De specificatie van deze activa is als volgt:

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Materiële activa soort actief	boekwaarde 31-12-22	Overhevelingen vanuit 2022	boekwaarde 01-01-23	investering	subsidies	verkoop	waarde correcties	afschrijving	boekwaarde 31-12-23
Gronden en terreinen	631		631					27	604
Vervoermiddelen	3.456	4.020	7.476	1.330		230		1.150	7.426
Machines, app., werktuigen	586	393	979	664	-	41		307	1.295
Bedrijfsgebouwen	27.256	68	27.324					863	26.461
Woonruimten	-	0	0						0
Grond-weg en wb- werken	186.223	34.118	220.341	49	22			17.150	203.218
Overige mat. Activa	385		385					196	189
totaal exploitatie	218.538	38.598	257.137	2.043	22	271	-	19.693	239.194
Onderhanden werken									
grond-weg en wb werken	74.712	-34.119	40.593	70.071	38.332	-	-	1.298	71.034
waterkeringen	7.851	-1.634	6.217	41.564	36.082			51	11.648
watersysteem	21.878	-6.176	15.702	9.878	1.677			654	23.249
zuiveringsbeheer	38.201	-22.707	15.494	16.664	397			487	31.274
wegen	6.782	-3.602	3.180	1.965	176			106	4.863
			0						
Vervoermiddelen (ook peilboot)	4.019	-4.019	0						0
Machines, app., werktuigen	393	-393	0						0
Overige mat vaste activa	-		0	747					747
Bedrijfsgebouwen	125	-67	58	237					295
Totaal onderhanden	79.251	-38.598	40.651	71.055	38.332	-	-	1.298	72.076
Totaal	297.788	0	297.788	73.098	38.354	271	-	20.991	311.270

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn voor de oude investeringen gelijk aan de termijnen die de voormalige waterschappen hanteerden. Voor investeringen die na de fusie zijn gedaan wordt uitgegaan van de termijnen die in de nota waardering en afschrijving van activa 2011 zijn vastgelegd. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de eerder genoemde paragrafen, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten.

Financiële vaste activa

Deze activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs. De specificatie van deze activa is als volgt:

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

soort actief	Boekwaarde 1-1-2023	mutatie	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan bedrijven	2.898	67	2.831
Leningen aan openbare lichamen			
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar en langer			
Totaal financiële activa	2.898	67	2.831

Kapitaalverstrekking aan bedrijven

De kapitaalverstrekkingen betreffen de in ons bezit zijnde deelnemingen (aandelen) in de aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V., de aandelen en agio aandelen in SNB en verstrekte waarborgsommen.

In 2023 heeft een agio terugstorting plaatsgevonden van € 66.934,- (besluit algemene vergadering aandeelhouders van 7-12-2023). De stand van de agioreserve per 31-12-2023 is € 1.606.390,-, hiervan zal jaarlijks (tot en met 2037) een deel worden terugbetaald.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit de kortlopende vorderingen (debiteuren), voorraden, overlopende activa en liquide middelen.

bedragen x € 1.000

Kortlopende vorderingen	1-1-2023	31-12-2023
Uitzettingen bij 's Rijksschatkist	26.121	226.215
verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	50.000	-
Vorderingen op belastingdebiteuren	3.289	3.530
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	5	174
Overige vorderingen	2.319	1.856
Totaal	81.734	231.775

Uitzettingen bij 's Rijksschatkist

Betreft de rekeningverhouding met het Rijk inzake het verplichte schatkistbankieren.

Vorderingen op debiteuren

De aanslagen 2023 zijn tijdig verstuurd en het invorderingstraject is tijdig opgestart. De vordering voor de door Sabewa Zeeland opgelegde belastingaanslagen bedraagt € 4.702.000,-. Hiervan is € 1.637.057,- als dubieus opgenomen (voorziening belasting debiteuren). In 2022 zijn de openstaande vorderingen van de invorderingsopbrengsten door Sabewa aan de deelnemers overgedragen. Voor het waterschap betreft dit € 813.580,- aan vorderingen en het aandeel in de voorziening oninbaar ad € 446.553,-. Per 31-12-2023 bedraagt deze debiteurenstand € 861.210,- en is de stand van deze voorziening per 31-12 € 396.157,-.

Voorziening debiteuren

Aan de voorzieningen debiteuren is in het boekjaar 2023 met € 304.000,- verlaagd en met € 175.000,- toegenomen, per saldo een verlaging van € 129.000,-. Daarnaast is de voorziening invorderingsopbrengsten met € 50.000,- verlaagd. In onderstaande tabel zijn

3. Jaarrekening

bedragen de belastingdebiteuren (incl. invorderingsdebiteuren) bij Sabewa Zeeland totaal € 5,56 miljoen.

De specificatie per 31-12-2023 van de belastingdebiteuren is als volgt:

bedragen x € 1.000

jaar	Eigenaren	Gebruikers	Bedrijven	Overige	Invorderingsopbrengsten	Totaal
tm /2014	1	19	6	2		28
2015	10	21	16			48
2016	12	35	16			63
2017	26	59	24			109
2018	32	86	37			156
2019	45	112	50			207
2020	74	165	75			313
2021	141	246	178			565
2022	245	434	390			1.069
2023	623	1.309	211		861	3.005
sub-totaal vorderingen	1.210	2.486	1.004	2	861	5.563
voorzieningen	-347	-1.096	-194		-396	-2.033
totaal	863	1.390	810	2	465	3.530

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

De vorderingen betreffen onder andere de bijdragen aan de oostelijke ontsluiting dijkverzwaring (€ 100.000,-), het onderzoek 'Water tussen Wal' (€ 17.000,-), en het aandeel Westerscheldegemaal 2023 (€ 39.000,-).

Overige vorderingen

De grootste posten zijn de overige vorderingen van North Sea Port (€ 68.000,-), de afrekening BOB 2023 gemeente Vlissingen (€ 33.000). Daarnaast zijn er meerdere (kleinere) posten die optellen tot een bedrag van € 1.576.000,-.

Op de balans wordt het saldo van de opgebouwde strategische grondvoorraad verantwoord onder de voorraden.

In 2023 werd € 128.915,- (Project HWBP Hansweert) aan gronden aangekocht en voor € 1.165.621,05 gronden verkocht/geruild. Daarnaast werd voor € 149.691,08 (FP Roterijddijk) aan waarde overgeboekt naar de projecten (eerst aangekocht en daarna gelijk weer overgeboekt naar project). De (aanschaf)waarde van de in voorraad zijnde gronden bedraagt per 31 december 2023 € 8.243.013,78 (31-12-2022 € 9.279.719,83).

Overlopende activa

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	1-1-2023	af	bij	31-12-2023
Nog te ontvangen uitkeringen van:				
Europese Unie	-		5	5
Rijk	2.475	2.448	2.183	2.210
Provincie	154		825	979
Overige openbare lichamen	642	640	84	86
Nog te ontvangen bedragen: overige	6.466	7.523	9.086	8.029
Vooruitbetaalde bedragen	1.156	655	795	1.296
Totaal	10.893	11.266	12.978	12.605

Nog te ontvangen uitkeringen

Het saldo betreft voornamelijk subsidies ten behoeve van de projecten Roterijdijs-Dreis, de Poel en Kruispolder.

Nog te ontvangen bedragen

In de overige te ontvangen bedragen zijn tevens begrepen de afrekening met Sabewa Zeeland met betrekking tot door te storten belastingontvangsten van € 3.495.000,- en door Sabewa nog op te leggen aanslagen over 2023 voor € 1.089.000,- en over voorgaande jaren voor € 388.000,-. Verder zijn hier onder andere nog te ontvangen bedragen opgenomen voor op te leggen retributies van € 325.000,- en de nog te ontvangen rente van € 779.000,-.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit zijn kosten die betrekking hebben op 2024 of later (zoals voorschot T-tags, verzekeringen, huren en software licenties, studiekosten) en in 2023 zijn betaald.

Liquide middelen

bedragen x € 1.000

Liquide middelen	1-1-2023	31-12-2023
Kas	1	1
Bank	2.963	3.401
Totaal	2.964	3.402

De kas betreft het saldo van de kas in Middelburg. De bank betreft het saldo van de NWB- en ING-rekening.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag schatkistbankieren bedraagt € 3.027.680,- (het drempelbedrag is gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal).

Het drempelbedrag is in het 4e kwartaal overschreden.

Het bedrag dat in het kader van dit drempelbedrag buiten 's Rijks schatkist is gehouden:

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	2.860	2.386	2.684	6.172

Passiva

Eigen vermogen

bedragen x €
1.000

Algemene reserves en bestemmingsreserves	Saldo 31-12-2022	Onttrekking resultaat 2022	Toevoeging resultaat 2022	Saldo 31-12-2022 na resultaat-bestemming	Onttrekking 2023	Toevoeging 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserves							
watersysteembeheer	9.306		4.896	14.203	1.943	5.008	17.268
zuiveringsbeheer	-608		544	-63	251	1.075	761
Totaal algemene reserves	8.699	-	5.441	14.139	2.194	6.083	18.028

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022 is € 4.896.000,- toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer en € 544.000,- aan de algemene reserve zuiveringsbeheer.

De toevoeging aan de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn conform de begroting resp. de 1e t/m 5e begrotingswijziging.

bedragen x €
1.000

Algemene reserves en bestemmingsreserves	Saldo 31-12-2022	Onttrekking resultaat 2022	Toevoeging resultaat 2022	Saldo 31-12-2022 na resultaat-bestemming	Onttrekking 2023	Toevoeging 2023	Saldo 31-12-2023
Bestemmingsreserves							
Tariefegalisatiereserves							
Watersysteemheffing ingezetenen	585		591	1.176	50	222	1.348
Watersysteemheffing ongebouwd	49		158	207	40	-	167
Watersysteemheffing gebouwd	2.939		998	3.937	170	225	3.992
Watersysteemheffing natuurterreinen	60		17	78	-	10	88
zuiveringsheffing	554		1.247	1.801	-	617	2.418
Totaal tariefegalisatiereserves	4.187	-	3.012	7.199	260	1.074	8.013

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2022 is € 3.012.000,- aan de tariefegalisatiereserves toegevoegd. Verder is in 2023 € 1.074.000,- aan de tariefegalisatiereserves toegevoegd en € 260.000,- aan de tariefegalisatiereserve onttrokken. De toevoeging is conform de verwachte meeropbrengst belastingen die in de begrotingswijziging is verwerkt. De onttrekking was geraamd in de primaire begroting 2023.

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Algemene reserves en bestemmingsreserves	Saldo 31-12-2022	Onttrekking resultaat 2022	Toevoeging resultaat 2022	Saldo 31-12-2022 na resultaat-bestemming	Onttrekking 2023	Toevoeging 2023	Saldo 31-12-2023
Overige bestemmingsreserves							
Kapitaallasten fietspaden Zeeuws-Vlaanderen	4.264			4.264	135	-	4.129
Kapitaallasten extra afslag A-58 Goes	451			451	24	-	427
Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal	167			167	-	-	167
Peilbesluiten Veerse Meer, steigers	169			169	-	-	169
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417	-	-	417
Groot onderhoud waterkeringen	165			165	-	-	165
Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat	204			204	-	-	204
Uitgestelde werken en diensten	4.703		731	5.434	5.434	1.173	1.173
Cultuurhistorische duikers en sluizen	482			482	158	-	323
Zichtbaarheid	16			16	16	-	-
Innovatie	55			55	-	-	55
Veerse Meer (convenant)	65			65	-	-	65
Leader	245			245	25	-	220
Kader Richtlijn Water (KRW)	279			279	32	-	247
GGA Wegen	38			38	10	-	27
onderzoek industrieel afvalwater - effluent	62			62	-	-	62
informatieveiligheid	1.400			1.400	344	-	1.056
Assetmanagement	1.657			1.657	219	-	1.438
muskusrattenbestrijding	1.303			1.303	192	-	1.111
Arbo maatregelen 2024/2025	-			-	-	337	337
Kennis en ontwikkeling medewerkers 2024	-			-	-	150	150
Totaal overige bestemmingsreserves	16.141	-	731	16.872	6.591	1.660	11.942

Afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, kapitaallasten fietspaden

Deze reserve is gevormd om de toekomstige kapitaallasten van het fietspadenplan 2009-2013 Zeeuws-Vlaanderen te dekken. De onttrekking van € 135.000,- betreft de kapitaallasten van de fietspaden. In de algemene vergadering van februari 2024 is besloten deze bestemmingsreserve op te heffen en de kapitaallasten te dekken via de exploitatie. In 2024 zal de laatste onttrekking plaatsvinden.

Kapitaallasten aansluiting A58 bij Goes

Vanuit deze reserve worden de kapitaallasten van extra aansluiting op de A58 bij Goes gedekt, in 2023 een bedrag van € 24.000,-. In de algemene vergadering van februari 2024 is besloten deze bestemmingsreserve op te heffen en de kapitaallasten te dekken via de exploitatie. In 2024 zal de laatste onttrekking plaatsvinden.

Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal door Zuid-Beveland

Deze bestemmingsreserve betreft de verkregen afkoopsommen in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de waterkeringen van het Kanaal door Zuid-Beveland met omliggende wegen, waterlopen en bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6171 / 31011336 (€ 966.196,-) en in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de damaanzetten van de Oosterscheldekering met bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6541 / 31011335 (€ 251.919,-). Beide overeenkomsten zijn afgesloten tussen Rijkswaterstaat Zeeland en voormalig waterschap

3. Jaarrekening

Zeeuwse Eilanden. In 2010 werd hieraan voor achterstallig onderhoud € 82.000,- en voor regulier onderhoud € 11.250,- onttrokken.

Vanaf 2011 resteert dan nog voor achterstallig onderhoud € 167.284,- en voor regulier onderhoud (gewenningsbijdrage) € 757.967,-. De gewenningsbijdrage bedraagt jaarlijks € 42.000,-. Conform de Nota weerstandsvermogen, reserves en voorzieningen is het restant (€ 715.967,-) van de gewenningsbijdrage toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer.

Het deel voor het achterstallig onderhoud wordt extra bij de programmabegroting of via een apart voorstel beschikbaar gesteld. Dit was in 2023 niet aan de orde.

Peilbesluit Veerse Meer: steigers

Op 24 februari 2010 is de samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat ondertekend. Rijkswaterstaat financiert maatregelen die voortvloeien uit het peilbesluit Veerse Meer 2008 - 2012 waaronder de aanpassing van aanlegsteigers tot een bedrag van € 168.550,-. In 2023 is niet over de reserve beschikt.

Zandsuppletie Sophiastrand

Van Rijkswaterstaat is op basis van een aanvullingsovereenkomst een bedrag van € 417.000,- ontvangen voor de uitvoering van een tweede zandsuppletie op het Sophiastrand Noord-Beveland. De eerste zandsuppletie is door en op kosten van het Rijk uitgevoerd. Voor de toekomstige uitvoering van de suppletie is van het in 2013 ontvangen bedrag een bestemmingsreserve gevormd. In 2023 is niet over de reserve beschikt.

Groot onderhoud waterkeringen

In 2014 is voor groot onderhoud aan de bekleding van waterkeringen een bestemmingsreserve gevormd. In 2023 is niet over de reserve beschikt.

Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat

In 2014 is van een verkregen afkoopsom een reserve gevormd voor toekomstig onderhoud aan de overgenomen waterkeringen. In 2023 is niet over de reserve beschikt.

Uitgestelde werken en diensten

Deze reserve is deels in de loop van 2022 en deels bij de bestemming van het jaarrekening resultaat 2022 gevormd. Dit bedrag van in totaal € 5.434.000,- in 2023 onttrokken aan de reserve om de werkzaamheden in 2023 uit te voeren. In 2023 is met een begrotingswijziging een bedrag van € 1.173.000,- toegevoegd aan deze reserve voor werkzaamheden die begroot waren in 2023 maar uitgevoerd worden in 2024. Met de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 is het voorstel aan deze reserve nog een bedrag van € 617.000,- toe te voegen voor de uitvoering van werkzaamheden in 2024.

Cultuurhistorische duikers en sluizen

In 2017 is een start gemaakt met de voorbereiding van het herstellen van cultuurhistorische duikers. In 2023 is hieraan € 158.000,- onttrokken.

Zichtbaarheid

Naar aanleiding van het communicatieplan is de wens uitgesproken om de zichtbaarheid van het waterschap in het Zeeuwse landschap te vergroten. Hiertoe is bij de bestemming van het resultaat 2015 een bestemmingsreserve gevormd van € 60.000,-. In 2023 is het restantbedrag van € 16.000,- onttrokken uit deze reserve.

Innovatie

In 2015 is voor de uitvoering van innovatie een bestemmingsreserve gevormd van € 370.000,-. Begin 2023 resteert er nog een bedrag van € 55.000,-. In 2023 heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

3. Jaarrekening

Veerse Meer (convenant)

Reserve is gevormd vanuit de voormalige algemene reserve Veerse Meer. Hieraan worden de batige saldi vanuit het samenwerkingsconvenant toegevoegd en de nadelige saldi onttrokken.

Kaderrichtlijn Water

Deze bestemmingsreserves is gevormd voor de periode 2022-2023. In 2022 is hieraan € 21.000,- onttrokken, in 2023 € 158.000,-.

Leader

In 2014 is waterschap Scheldestromen betrokken geweest bij de totstandkoming van de Lokale Ontwikkel Strategieën (LOS) voor Midden Noord Zeeland en Zeeuws Vlaanderen voor het LEADER programma. LEADER is een onderdeel vanuit het Plattelands Ontwikkelings Programma (POP3). Het programma biedt kansen voor het financieren van initiatieven in Midden Noord Zeeland op het gebied van: Levende landbouw, Samenwerking in de vrijetijdseconomie en Burgerinitiatief. Door het leveren van een bijdrage aan de cofinanciering van het LEADER programma wordt voldaan aan de inspanningsverplichting die is aangegaan in 2015. Doordat de verstrekking van cofinanciering enkel plaats vindt als een initiatief bijdraagt aan één of meerdere doelen van het waterschap, is er rechtstreeks profijt van deze inzet. Tevens kan er door middel van deze inzet invulling worden gegeven aan één van de prestaties welke is geformuleerd onder het thema klimaatadaptatie; 'We ontwikkelen stimuleringsbeleid om kleine betaalbare initiatieven breder bij bewoners en bedrijven onder de aandacht te brengen. In de 1e begrotingswijziging 2021 is er een bestemmingsreserve van € 250.000,- gevormd voor de cofinanciering hiervan. In 2023 is er een bedrag van € 25.000,- onttrokken uit de bestemmingsreserve.

GGA Wegen

Betreft gebiedsgerichte aanpak wegen voor de periode 2022-2023. In 2023 € 10.000,- aan deze reserve onttrokken.

Onderzoek industrieel afvalwater effluent

Deze reserve is gevormd voor de periode 2022-2027 ad € 15.000,- per jaar. Voor 2023 hebben hieraan geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Informatieveiligheid

Voor de implementatie van het beleid informatievoorziening en informatieveiligheid is een bedrag aan eenmalige kosten benodigd van € 1,4 miljoen. In 2023 heeft er geen onttrekking plaatsgevonden van € 344.000,-.

Assetmanagement

In de Strategienota 2015-2019 is opgenomen dat assetmanagement voor zuiveringstechnische werken wordt doorontwikkeld tot op certificeerbaar niveau (ISO55000) in 2020. De andere programma's maken een start met de implementatie hiervan. Om hier invulling aan te geven is in 2016 een GAP-analyse gemaakt voor de hele organisatie, waarin duidelijk wordt op welke onderdelen het waterschap moet ontwikkelen bij het implementeren van assetmanagement.

Vanuit het resultaat 2016 is een bestemmingsreserve gevormd van € 375.000,-. en in 2020 is daar € 1.460.000,- aan toegevoegd. Dit is voor de periode 2022-2024 en bestemd voor € 75.000,- externe kosten en 3 formatieplaatsen (incl. overhead) voor deze periode. In 2023 is € 219.000,- aan deze reserve onttrokken.

Muskusrattenbestrijding

Om de gewenste landelijke doelstellingen in 2033 te behalen en voor de solidariteitsbijdrage in aanmerking te komen, zal er fors meer capaciteit voor de bestrijding ingezet moeten worden. Concreet moeten we in Zeeland de vangsten

3. Jaarrekening

muskusrat van +/- 5.000 vangsten in 2021 terugbrengen naar <14 vangsten in 2033. Hiervoor is uitbreiding van de huidige formatie met 5 formatieplaatsen nodig. De uitbreiding van capaciteit is tijdelijk en kan met natuurlijk verloop opgevangen worden. De huidige formatie van 15 fte muskusrattenbestrijder gaat naar 20 fte en zal na het behalen van het succes in 2033 nog uit 12 fte bestaan. Voorzien is dan dat met een onderhoudsniveau en grensbewaking de muskusrat in Zeeland onder controle gehouden kan worden (<14 vangsten). Met de geraamde extra kosten ad € 1,3 miljoen heeft de algemene vergadering op 2 juni 2022 ingestemd en besloten deze kosten te dekken vanuit de algemene reserve watersysteembeheer via een te vormen bestemmingsreserve (1e begrotingswijziging 2022). In 2023 is aan deze reserve € 192.000,- onttrokken.

Arbo maatregelen 2024/2025

Het vastgestelde arbobeleid 2017-2021 was verlopen en is geactualiseerd, waarmee het arbobeleid weer voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving en de arbocatalogi voor de waterschappen. Gebleken is dat er niet op alle onderdelen een uitwerking is voor het waterschap. Dit zal in de komende planperiode uitgewerkt moeten worden. Hiervoor is een arbo-uitvoeringsplan 2023-2026 opgesteld waarvoor een bestemmingsreserve van € 337.000,- is gevormd.

Kennis en ontwikkeling medewerkers 2024

Waterschap Scheldestromen hecht er veel waarde aan dat medewerkers over actuele kennis beschikken en zich kunnen ontwikkelen om het waterschapswerk nu en in de toekomst goed uit te kunnen voeren. In 2023 is er een bedrag van € 150.000,- opgenomen in een bestemmingsreserve zodat dit in 2024 kan worden ingezet.

Vreemd vermogen

Voorzieningen

bedragen x €
1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1- 2023	Interne verminderingen	Externe verminderingen	Interne vermeerderingen	Externe vermeerderingen	Saldo 31-12-2023
Arbeidsgerelateerd						
Voormalig personeel	150	66	63	-		21
Ingegane pensioenen personeel	177		45	23		155
Pensioenen bestuurders	3.837		267	78		3.648
Wachtgelden bestuur	-		1	1		-
PBB-vitaliteit	536	180		221		577
Totaal	4.700	246	376	323	-	4.401

Voorzieningen voormalig personeel

De werkelijke uitkeringen en het risico daarop in verband met tijdelijk aangesteld personeel zijn in deze voorziening opgenomen. In 2023 zijn de uitkeringen (€ 66.000,-) ten laste van deze voorziening gebracht en is de waarde op basis van een actualisatie verlaagd met € 63.000,-.

Voorziening ingegane pensioenen personeel

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van voormalig personeel waarvan de diensttijd in het verleden niet in aanmerking kwam voor (ABP-)pensioen. Dit betreft die

3. Jaarrekening

oud-personeelsleden welke in het verleden alleen (veelal) in de zomermaanden werkzaam waren voor de diverse polderbesturen of waterschappen.

De provincie heeft voor deze categorie oud-personeelsleden een regeling vastgesteld, waardoor deze ook recht kregen op een ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Aan uitkering is dit jaar € 45.000,- betaald. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verhoging met € 23.000,-.

Voorziening pensioenen bestuurders

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en voormalige bestuurders. De uitkeringen en eventuele overdracht komen ten laste van deze voorziening. In 2023 is ten laste van deze voorziening € 267.000,- uitgekeerd. Het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening resulteerde in een verhoging met € 78.000,-. Voor de toevoegingen moet uitgegaan worden van de uitgangspunten in de circulaire 'aanpassingen pensioenen en inhoudingen APPA' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze circulaire geeft informatie betreffende de periode van 1 januari 2023 tot 1 januari 2024. De rekenrente voor toekomstige pensioenen is dit jaar 3,160% (2022 2,472%). Voor de reeds ingegane pensioenen zijn de grondslagen voor de wettelijke tarieven gebruikt met een rekenrente van 3,384% (was 3,061%). De benodigde omvang wordt grotendeels berekend door een gespecialiseerd extern bureau.

Voorziening wachtgeldten bestuur

Deze voorziening is gevormd voor de wachtgeldrechten van huidige en voormalige bestuurders. Aan wachtgeld is in 2023 € 1.000,- uitgekeerd. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verhoging van € 1.000,-.

Voorziening PBB-vitaliteit

Vanaf 2021 is in de CAO opgenomen dat iedere medewerker voor € 6.000,- (deeltijders naar rato) aan uren kan inzetten voor vitaliteit. De aanvraag kan tot en met 2025 worden ingediend.

Op basis van de aanvragen en verwachte aanvragen is de dotatie aan de voorziening berekend. Dit is grotendeels gebaseerd op ontvangen aanvragen voor vitaliteitsverlof en deels op inschatting van de nog te verwachten aanvragen. In 2023 is een bedrag van € 221.000,- aan deze voorziening worden toegevoegd en een bedrag van € 180.000,- vrijgevallen door opname van uren. In de komende jaren wordt op basis van actualisatie de dotatie bepaald die naar schatting rond de € 200.000,- er jaar ligt.

Langlopende schulden

3. Jaarrekening

	bedragen x € 1.000	
Schulden > 1 jaar	1-1-2023	31-12-2023
a. Obligatie leningen van:		
1. andere openbare lichamen		
2. overigen		
b. Onderhandse leningen van:		
1. Openbare lichamen	20.000	20.000
2. Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
3. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	288.567	453.000
4. Binnenlandse bedrijven		
5. Overige binnenlandse sectoren		
6. Buitenlandse inst., fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
c. Door derden belegde gelden		
d. Derivaten op vaste schulden		
e. Langlopende financiële lease verplichtingen		
f. waarborgsommen		
Totaal	308.567	473.000

In 2023 werd voor een totaal bedrag van € 567.000,- afgelost. De aflossingen betreffen een geldlening met een rentepercentage van 3,02%. Het gemiddelde rentepercentage van de ten laste van het boekjaar komende rente is 0,955%.

In de meerjarige vermogensbehoefte is in 2023 voorzien door het afsluiten van vaste geldleningen tot een totaal bedrag van € 165 miljoen. Dit in verband met de verwachte oplopende rente voor de jaren 2023-2026.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

	bedragen x € 1.000	
Netto vlottende schulden < 1 jaar	1-1-2023	31-12-2023
a. Overige kasgeldleningen		
b. derivaten op kortlopende geldleningen		
c. negatieve bank saldi	-	-
d. Schulden aan leveranciers	15.190	10.486
e. Schulden i.v.m. te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	3.354	2.726
f. overige	47	148
Totaal	18.591	13.360

In 2023 zijn de schulden aan leveranciers, de schulden in verband met belastingen en pensioenpremies en overige schulden afgenomen met in totaal ongeveer € 5.231.000,-.

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	1-1-2023	af	bij	31-12-2023
a. Voorschotten van:				
Europese Unie	-			-
Rijk	26.539	35.382	35.661	26.818
Provincie	-		1.190	1.190
Overige openbare lichamen	-		137	137
b. Vooruitontvangen bedragen	106	106	179	179
c. Nog te betalen: overige	16.184	10.449	12.278	18.013
Totaal	42.829	45.937	49.445	46.337

De voorschotten per 31 december 2023 betreffen subsidies van Rijkswaterstaat in werken in het kader van het HWBP (Hansweert ad € 12,9 miljoen), subsidie restbijdrage vooroeverbetorlingen (10,5 miljoen) ministerie van Infrastructuur verkeersveiligheidssubsidie (€ 2,0 miljoen) en overige voorschot subsidies. De vooruit ontvangen bedragen zijn diverse posten ontvangen in 2023 waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2024 (onder andere huren kantoor en andere rechten van eigendommen). De grootste post in de nog te betalen kosten betreft de rente over langlopende geldleningen (€ 3.436.000,-). Daarnaast zijn er nog te betalen posten voor bijvoorbeeld werken en diensten en verstrekte subsidies. Verder zijn hier de rechten van personeel bestaande uit vakantiegeld en eindejaarsuitkering/IKB en vakantie rechten verantwoord.

3.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Van de meerjarige inkoopcontracten zijn de contractverplichtingen boven de Europese drempelwaarde in onderstaande overzicht opgenomen. Voor deze contractwaarden zijn de Europese aanbestedingsregels van toepassing. Het betreft de verplichting voor de contracten die doorlopen na 2023, hiervan is het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten opgenomen. In de contractwaarde zijn de vaste kosten (verplichting) opgenomen. Bij raamcontracten is de waarde niet opgenomen omdat dit afhankelijk is van de afname. Bij de inkooppakketten flexibele arbeid, advies & onderzoek en transport is om voornoemde reden dan ook geen waarde opgenomen in onderstaande tabel.

Hoofdcategorie inkooppakket	bedragen x € 1.000 Totaal per 2023 (excl BTW)
Facilitair	7.741
Automatisering en telecommunicatie	2.735
Flexibele arbeid	0
Advies en onderzoek	0
Transport	0
Gebouwen en gebouw gerelateerde installaties	388
Niet gebouw gerelateerde installaties en openbare ruimten	8.718
Totale contractwaarde (volledige looptijd)	19.582

Gronden die deel uitmaken van inlagen of direct gelegen zijn achter de zeekeringen en overige gronden die niet nodig zijn voor de taakuitoefening, zijn in de balans niet gewaardeerd.

Het waterschap staat garant voor geldleningen (rekening-courant van de Unie van Waterschappen maximaal € 2.000.000,- en ten behoeve van kantoor (oorspronkelijk € 6.013.268,13) tot het bedrag van het procentuele contributie aandeel (algemene vergadering 23 maart 2017).

Voor de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) staat het waterschap garant voor geldleningen tot maximaal € 55.000.000,- naar rato van het aandelenbezit (7,97% maximaal € 4.383.500,-). Eind 2023 is hiervan € 28.312.500,- afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank. Tegenover deze garantiestelling heeft Waterschap Scheldestromen een recht van hypotheek ontvangen van SNB op de grond, gebouwen en installaties in Moerdijk.

3. Jaarrekening

bedragen x € 1.000

Garantstelling	AV-besluit	ingangsdatum	einddatum	oorspr. Bedrag	percentage	restant 1-1	restant 31-12
Geldlening NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	2-5-2042	€ 6.013.268	2,75%	€ 4.810.614	€ 4.570.083
Rekeningcourant NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	n.v.t	€ 2.000.000 max.			
Geldlening NWB/Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	23-12-2020	23-12-2026	€ 27.000.000	0,00%	€ 18.000.000	€ 13.500.000
Geldlening NWB/Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	15-4-2022	15-4-2030	€ 6.000.000	1,39%	€ 5.562.500	€ 4.812.500
Geldlening NWB/Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	2-2-2023	2-2-2037	€ 6.000.000	3,06%	€ -	€ 6.000.000
Geldlening NWB/Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	2-10-2023	2-10-2037	€ 4.000.000	3,04%	€ -	€ 4.000.000

Verplichtingen (gesloten overeenkomsten) ten aanzien van grond aan- en verkopen waarvan de akte passeert in 2023 (of later) blijken niet uit de balans. Het betreft een te ontvangen bedrag van € 41.200,-.

In 2023 zijn er 139 schadeclaims behandeld. Het waterschap heeft in 50 gevallen de wederpartij aansprakelijk gesteld. In 89 van de gevallen zijn wij aansprakelijk gesteld.

3.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de jaarrekening en de paragraaf weerstandsvermogen (risico's), met een materiele impact op de cijfers

3.10 Single Information Single Audit verklaring

SISA verklaring

3. Jaarrekening

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SISa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 030009 Provincie Zeeland	5000005992	€ 60.594	€ 60.594	€ 123.023	€ 123.023
			2 030009 Provincie Zeeland	5000005992	€ 31.406	€ 31.406	€ 63.763	€ 63.763
			3 030009 Provincie Zeeland	5000005992	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie	Eindverantwoording			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Nee			
			2 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Nee			
			3 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Bouwen gemaal Zoetendijk	Nee		
2 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Bouwen gemaal Braakmankreek/ Spanjaardsweg	Nee					
3 030009 Provincie Zeeland	5000005992	Bouwen gemaal Nol Zeven	Nee					
lenW	E84	Regeling stimuleren verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
			€ 109.988	€ 109.988	€ 54.994	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
			1 318 Verbreden van fietspaden aantal in Meters	Nee	0			
			2 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee	0			
			3 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h aantal in Stuks	Nee	3			
			4 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee	3			
			50 362 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in Meters	Nee	0			
lenW	E87	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van	Volledige zelfstandige uitvoering? (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/06</i>
			1 Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater/5000006489	€ 24.147	€ 24.147	€ 18.111	€ 18.111	
Kopie beschikingsnaam/nummer	Correcte besteding (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87/09</i>						
1 Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater/5000006489	€ 0		Nee					

3.11 Overige subsidieverantwoordingen

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Met deze regeling wordt door de Minister voor Natuur en Stikstof een subsidie beschikbaar gesteld voor de kosten die waterschappen maken voor capaciteit voor de uitvoering van het Nationaal Programma Landelijk Gebied in de gebieden van het betreffende waterschap.

Waterschap Scheldestromen heeft in 2023 zowel op landelijk niveau als op regionaal niveau geparticipeerd in trajecten die invulling gaven aan ontwikkelingen in relatie tot NPLG. Op landelijk niveau ging het met name op bijdragen aan landelijke overlegstructuren bijvoorbeeld binnen de Unie van Waterschappen. Regionaal ging het met name om de inzet en afstemming richting provincie bij het opstellen van het Zeeuwse gebiedsprogramma en de uitwerking van koplopermaatregelen.

Bijdrage / kosten NPLG	realisatie
	2023
bijdrage	
Bijdrage Ministerie	300.000
totaal bijdrage	300.000
werkelijke kosten	
interne uren	117.671
totaal werkelijke kosten	117.671

3.12 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Accountants

Aan de Algemene Vergadering van
Waterschap Scheldestromen

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4460 AB Goes

T: +31 (0)113 24 20 00

goes@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Waterschap Scheldestromen te Middelburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van waterschap Scheldestromen op 31 december 2023 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 vanwege het belang van de aangelegenheid beschreven in de sectie 'De basis voor ons afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid' niet rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 20 december 2023 is vastgesteld door de algemene vergadering.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2023;
- 2 de balans per 31 december 2023;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gepubliceerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Accountants

De basis voor ons oordeel

De basis voor ons afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid

De volgende aangelegenheid heeft geleid tot ons afkeurend rechtmatigheidsoordeel:

- In de jaarrekening van Waterschap Scheldestromen is voor een bedrag van € 5,0 miljoen aan lasten opgenomen die samenhangen met de inkoop van diensten die, waar dit wel vereist was, niet in overeenstemming met de Aanbestedingswet en Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn aanbesteed. Als gevolg hiervan zijn deze lasten niet rechtmatig tot stand gekomen.

De totale rechtmatigheidsfout van € 5,0 miljoen overschrijdt het in de paragraaf "Materialiteit" genoemde percentage voor fouten.

De basis voor ons oordeel bij de jaarrekening

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 14 november 2013, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 20 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van waterschap Scheldestromen zoals vereist in de Wet toezicht accountant-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.600.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met de algemene vergadering overeengekomen dat wij aan de algemene vergadering tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in het waterschap en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het dagelijks bestuur en de Commissie Bestuurlijke en Economische Zaken.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat de opbrengststromen bij het waterschap Scheldestromen grotendeels vast zijn (zoals bijdragen vanuit het publieke instellingen) of bestaan uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is (zoals belastingopbrengsten). Daarbij is het proces omtrent belastingopbrengsten uitbesteed aan een serviceorganisatie.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij het volgende frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Het dagelijks bestuur of het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het dagelijks bestuur of het management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren.

Als wij kijken naar de jaarrekening van het waterschap ziet het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt met name toe op de verantwoording van investeringen op projecten waarbij projectsubsidies worden verkregen. Wij zien dit risico binnen de organisatie primair op het mogelijk verschuiven van kosten op investeringsprojecten via memoriaalboekingen om zodoende binnen de budgetafspraken van het krediet te blijven of om externe subsidies te realiseren. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op handmatige investeringsboekingen waarmee projectkosten tussen projecten verschoven worden. Aan de hand van onderliggende stukken hebben we de nauwkeurigheid van overboekingen van projectkosten tussen projecten vastgesteld.

Om het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt verder te ondervangen hebben wij onder andere de volgende werkzaamheden verricht:

- analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren. Een voorbeeld van dergelijke journaalposten zijn investeringen, die via memoriaalboekingen worden geboekt;
- analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het dagelijks bestuur of het management zoals de waardering van de vaste activa en debiteuren en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het dagelijks bestuur bij deze posten. Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
 - Met betrekking tot vorderingen hebben wij de inschatting van het dagelijks bestuur van de inbaarheid van de belastingvorderingen en dientengevolge de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren gecontroleerd; en
 - Met betrekking tot de voorzieningen hebben we vastgesteld dat de uitgangspunten voor de voorziening pensioenen plausibel zijn.
- beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- doornemen van notulen van vergaderingen van het management, dagelijks bestuur en de algemene vergadering.

Accountants

Naast vorenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Tevens hebben wij eventuele integriteits- en klokkenluidersmeldingen nader in onze controle betrokken.

Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij middels een schriftelijke bevestiging door het dagelijks bestuur laten bevestigen dat alle gevallen van (mogelijke) fraude zijn gemeld aan ons.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het dagelijks bestuur heeft in de paragraaf Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het waterschap om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het dagelijks bestuur geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie waaronder de begroting en de financiële kengetallen inclusief de weerstandsratio.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum, die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van het waterschap zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's van het dagelijks bestuur en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het dagelijks bestuur de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.
- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector. Daarbij hebben we vastgesteld dat het waterschap een sluitende meerjarenbegroting heeft. De in de begroting opgenomen structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Hiermee wordt voldaan aan artikel 99, lid 3 van de Waterschapswet waarin wordt gesteld dat de begroting in evenwicht moet zijn.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van het waterschap door de toezichthouder.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode, waarvoor het dagelijks bestuur een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van het waterschap, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze bevindingen zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Accountants

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen andere informatie

De jaarverslaggeving omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Wij zijn op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en de algemene vergadering voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 20 december 2023 is vastgesteld door de algemene vergadering.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing, die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De algemene vergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 14 november 2013, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 20 december 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van het waterschap;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Accountants

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de algemene vergadering onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 7 mei 2024

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. B. Smeenk RA